

взаємного інформування, що дає змогу аналізувати інтерактивні відносини між готелем, конкурентами, ринком, завдяки чому готельне підприємство постійно може знати дійсну ціну, за якою надавати послуги і добре орієнтуватись на ринку. Це дасть змогу розробляти конкурентні карти готельного ринку, що сприятиме розробці та реалізації міських цільових програм із розвитку готельного господарства, координації діяльності всіх закладів готельного типу, розвитку інвестування.

Для вдосконалення регулювання розвитку готельного господарства як на рівні регіонів, так і загалом в країні, рекомендують здійснювати аналіз готелів за ширшою, комплексною системою показників.

Висока якість обслуговування – основа конкурентоспроможності готельного господарства. Для цього необхідним є забезпечення постійного навчання персоналу культурі поведінки та світовим стандартам обслуговування. Важливо забезпечити поінформованість персоналу, як одну з умов залучення прибутку. Важливо створити чіткі стандарти поведінки, що базуються на культурі та моральних вимогах до персоналу, які повинні бути зафіксовані в інформації, розміщеній в номерах та в "Пам'ятці службовця".

У рамках підготовки до "Євро-2012" актуальним є оволодіння працівниками готелів іноземними мовами, психологією, етикою спілкування і поведінки. Це потребує підготовки фахівців для готельного бізнесу в провідних навчальних закладах країни, бажано зі стажуванням за кордоном. Важливим ефективним механізмом управління готелем є впровадження і використання комп'ютерної техніки і технологій, зокрема міжнародних, національних і корпоративних автоматизованих систем бронювання готельних послуг.

Проблему створення інфраструктури гостинності з сучасним рівнем комфорту, зокрема для приймання ділових туристів, можна вирішити шляхом створення національних готельних союзів із поступовим їх входженням у міжнародні готельні корпорації. Доцільним є широке запровадження франчайзингу. Поглиблення спеціалізації та впровадження високих стандартів обслуговування у національній сфері гостинності необхідно пов'язувати зі створенням традиційних у світовій готельній індустрії корпоративних форм – міжнародних готельних ланцюгів.

Висновки. Отже, український ринок готельних послуг є перспективним. Особливо сприятливі можливості для його розвитку відкриваються в містах, які будуть приймати "Євро-2012". Одночасно спостерігаємо проблеми, як на рівні держави, так і на рівні кожного конкретного готельного комплексу. За зваженого підходу та впровадження моніторингової системи, для взаємного інформування, вони можуть бути істотно подолані вже до проведення чемпіонату. Це забезпечить Україні високий міжнародний імідж як туристичної європейської країни.

Література

1. Закон України "Про туризм" від 15.09.1995 р., № 324/95-ВР. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2008 р., № 711 "Про затвердження Порядку залучення інвесторів для будівництва та/або реконструкції об'єктів у рамках підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу". [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.rada.gov.ua>

3. Булатова О.В. Закономірності та прогноз розвитку туристичної галузі України / О.В. Булатова, Я.А. Дубенюк. – Маріупіль, 2005. – 120 с.
4. Готельний бізнес України: фактори розвитку. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.maygerconsulting.com>
5. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг / О.О. Любіцева. – К. : Вид-во "Альтер-прес", 2006. – 280 с.
6. Мунін Г.Б. Управління сучасним готельним комплексом : навч. посібн. / Г.Б. Мунін, А.О. Змійов, Г.О. Зінов'єв, Є.В. Самарцев, О.О. Гаца. – К. : Вид-во "Ліра-К", 2007. – 320 с.
7. Роглев Х.Й. Основи готельного менеджменту : навч. посібн. – К. : Вид-во "Кондор", 2005. – 280 с.
8. Сучасний стан та проблеми розвитку інфраструктури ділового туризму в Україні // Вісник Львівського університету. – Сер. Географічна. – 2007. – Вип. 34. – С. 184-187.
9. Тенденції в готельному секторі України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.maygerconsulting.com>
10. Фактори розвитку готельного бізнесу в Україні. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.maygerconsulting.com>
11. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.tourism.gov.ua> – сайт державної служби туризму та курортів.
12. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua> – сайт державного комітету статистики України.

Грбовенская С.П. Экономический анализ гостиничного хозяйства и динамика туристических потоков в Украине

Исследованы сущность, назначение, состав, классификационные признаки отелей, требования к их обустройству, особенности гостиничных услуг и специфика их производства, рынок гостиничных услуг и его сегментация, факторы и тенденции развития гостиничного хозяйства в свете подготовки к "ЕВРО-2012". Исследованы динамика и структура туристических потоков, динамика гостиничного хозяйства Украины, определены проблемы развития гостиниц накануне чемпионата.

Ключевые слова: гостиница, гостиничный продукт, стандарты, деловой туризм, туристические потоки.

Grabovenska S.P. Economic analysis of hostility management and tourist flows dynamics in Ukraine

The nature, purpose, structure, classification features of hotels, the requirements for their resettlement, hotel services and features character of their production, hotel services market and its segmentation, factors and trends in the hotel industry in the light of the 2012 European football championship holding are examined. We study the dynamics and structure of tourist flows, the dynamics of the hotel industry of Ukraine, problems of development are determined before the tournament hotel.

Keywords: hotel, hotel product, standards, tourism, tourist flows.

УДК 658.15

Магістрант М.В. Кмицяк; магістрант О.Є. Дендюк; доц. І.Ф. Ясіновська, канд. екон. наук – Львівська ДФА

ПРОБЛЕМИ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Досліджено платоспроможність підприємств у сфері малого бізнесу. Визначено основні проблеми діяльності суб'єктів малого бізнесу, здійснено аналіз їх ліквідності та платоспроможності.

Ключові слова: суб'єкт господарювання, вид економічної діяльності, аналіз, проблеми, ліквідність, платоспроможність, дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість.

Постановка проблеми. Розвиток і функціонування підприємств малого бізнесу, поряд із великими та середніми підприємствами, є важливим елементом ринкової економіки. Зростання кількості суб'єктів малого бізнесу сприяє наповненню ринку товарами та послугами, вирішенню проблеми зайнятості, створенню нових робочих місць. Мале підприємство стає рушійною силою інноваційного розвитку, структурної перебудови економіки та чинником, що сприяє її зростанню. В усіх країнах малий бізнес є універсальним інструментом участі мільйонів громадян як в економічному житті країни, так і в системі міжнародного розподілу праці.

На сучасному етапі господарювання діяльність дрібного бізнесу України ускладнюється кризою неплатежів, зростанням дебіторської та кредиторської заборгованостей, несприятливим податковим законодавством, дефіцитом фінансових ресурсів, внаслідок чого він розвивається менш активними темпами, ніж хотілося б того владі та самим підприємцям. Тому однією з найактуальніших є проблема платоспроможності підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми платоспроможності підприємства досліджували західні та вітчизняні науковці, такі як: Й. Ворст, П. Ревентлоу, В.В. Ковальов, М.М. Крейніна, А.В. Грачов, А.Д. Шеремет, В.М. Мельник, Ю.Ю. Журавльова, М.Н. Камінецький та ін.

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження суті поняття "платоспроможність", аналіз динаміки показників розвитку та діяльності суб'єктів малого бізнесу Львівщини, зокрема їх платоспроможності впродовж останніх років.

Виклад основного матеріалу. У сучасній науковій літературі немає єдиного визначення сутності поняття "платоспроможність". Так, існує кілька підходів щодо його пояснення:

- 1) західні науковці Й. Ворст та П. Ревентлоу вважали, що платоспроможність визначається наявністю власних обігових коштів та здатністю покривати збитки [1];
- 2) російські вчені В.В. Ковальов і М. М. Крейніна схилились до визначення платоспроможності як здатності підприємства виконувати свої зобов'язання [2, 3];
- 3) вітчизняні вчені-економісти Н.В. Тарасенко та Є.Є. Іоніна представили платоспроможність як важливий показник фінансової стійкості [4, 5].

Найбільш популярним та повним визначенням є поняття платоспроможності як здатності підприємства у повному обсязі й у визначений термін розраховуватися за своїми зобов'язаннями з допомогою грошових ресурсів та інших активів і спроможність здійснювати безперервну фінансово-господарську діяльність [6].

З практичного погляду, неплатоспроможність одного підприємства позначається на неплатоспроможності інших, а також на можливості підприємств вчасно видавати заробітну плату, що впливає і на платоспроможність покупців. Тому надзвичайно важливим є функціонування в економіці країни саме платоспроможних підприємств.

Розглянемо рівень платоспроможності малих підприємств Львівської області. На Львівщині підприємства малого бізнесу почали свій активний

розвиток ще на початку 90-х років ХХ ст. За період 2005-2009 рр. їх кількість збільшилась на 16 одиниць у розрахунку на 10 тис. наявного населення і у 2009 р. становила 79 одиниць (рис. 1).

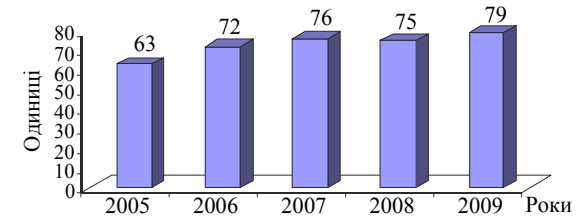

Рис. 1. Динаміка кількості підприємств малого бізнесу Львівщини на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць

Як було зазначено раніше, розвиток малих підприємств здатний забезпечувати створення нових робочих місць. Проте, у 2009 р. середньорічна кількість зайнятих осіб на підприємствах Львівщини становила 127,7 тис., що на 3,4 тис. осіб менше як у 2008 р.

Спостерігаємо також зменшення обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) підприємствами малого бізнесу, який у 2009 р. становив 16074,7 млн грн, тобто 18,8 % від загальної реалізації в економіці України та на 1176 млн грн менший за обсяг реалізації у 2008 р. Досить великою є питома вага збиткових підприємств – 34,8 % від загальної їх кількості у 2008 р. та 38,1 % – у 2009 р., при чому їх відсоток почав зростати, починаючи з 2008 р. Загалом розмір збитків у 2009 р. становив 1498,2 млн грн, що на 803,6 млн грн більше ніж у 2008 р.

Щодо сфери діяльності підприємств малого бізнесу, то найбільша їх частка у 2009 р. діяла у сфері операцій з нерухомим майном, оренди, інжинірингу та надання послуг підприємцям і становила 21,2 % від загальної кількості, у інших сферах було зайнято: у сільському господарстві, мисливстві, лісовому господарстві – 3,5 %, у промисловості – 15,5 %, у будівництві – 9,8 %, у роздрібній торгівлі, сфері ремонту побутових виробів – 11,2 %, у сфері готельного та ресторанного бізнесу – 5,5 %, діяльність підприємств транспорту та зв'язку – 5,3 %, інші види діяльності становили 28 % (рис. 2).

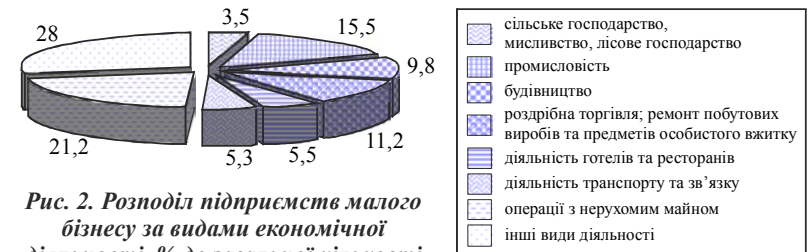

Рис. 2. Розподіл підприємств малого бізнесу за видами економічної діяльності, % до загальної кількості

Для кращого розуміння проблем платоспроможності підприємств малого бізнесу Львівщини здійснимо розрахунок показників ліквідності та платоспроможності (табл. 1).

Табл. 1. Динаміка відносних показників ліквідності малих підприємств Львівщини

№ з/п	Назва показника	2007 р.	2008 р.	2009 р.	Відхилення (+,-) 2009 р. від 2007 р.
1	Коефіцієнт поточної ліквідності	1,11	1,0	0,99	-0,12
2	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,09	0,07	0,04	-0,05
3	Коефіцієнт забезпеченості поточної діяльності власними оборотними коштами	0,10	-	-	-
4	Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках	0,59	0,59	0,65	0,06
5	Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованостей	1,38	1,45	1,38	-

Достатність оборотних активів підприємств для погашення їх боргів протягом 2007-2009 рр. зменшувалась (поточні активи меншою мірою покривали поточні зобов'язання), про що свідчить коефіцієнт поточної ліквідності, тобто рівень збільшення кредиторської заборгованості був вищим за рівень збільшення оборотних активів досліджуваних підприємств за цей період.

Ще одним критерієм ліквідності є коефіцієнт абсолютної ліквідності (коефіцієнт платоспроможності), який, згідно з розрахунками, був досить низьким (оптимальне значення цього показника – 0,2-0,3) за період 2007-2009 рр., що свідчить про неплатоспроможність малих підприємств Львівщини, тобто неможливість погашення короткотермівової заборгованості наявними грошовими коштами у разі потреби. Для порівняння, цей показник для усіх підприємств у області у 2009 р. становив 0,07, що на 93 % менше ніж для малих підприємств. Так, у 2009 р. всього 4 % поточних зобов'язань мали підприємства мали можливість погашати терміново.

Одним з основних показників будь-якого суб'єкта господарювання є власні оборотні кошти, які визначаються як різниця між оборотними активами та короткотерміновими пасивами. Лише у 2007 р. у підприємств малого бізнесу Львівщини були наявні власні оборотні кошти у розмірі 900964,2 тис. грн, а у 2008 та 2009 рр. короткотермінові пасиви значно перевищували величину оборотних активів, тому цей показник мав від'ємне значення. Сума власних оборотних коштів у 2007 р. становила всього 1/10 оборотних активів підприємств, про що свідчить коефіцієнт забезпеченості поточної діяльності власними оборотними коштами.

Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках упродовж досліджуваного періоду зріс на 10,2 та становив 0,65, що свідчить про те, що на погашення поточних зобов'язань підприємствами будуть використані 65 % очікуваних надходжень від дебіторів. У 2009 р. та 2007 р. на 1 грн дебіторської заборгованості припадало кредиторської у розмірі 1,38 грн, а у 2008 р. – 1,45 грн, про це свідчить значення коефіцієнта співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованостей. Активи підприємства залежно від швидкості перетворення їх у грошові кошти, а зобов'язання залежно від терміну їх сплати поділяють на 4 групи (табл. 2).

Згідно з проведеними розрахунками у табл. 2, баланс підприємств малого бізнесу Львівщини станом на кінець 2009 р. не був абсолютно ліквідним

(не виконувалась умова, за якої $A1 \geq P1$, $A2 \geq P2$, $A3 \geq P3$, $A4 \leq P4$), тобто зовнішні зобов'язання підприємств перевищували їх активи, що призвело до відсутності власних оборотних коштів і, як наслідок, їх нестабільного фінансового становища.

Табл. 2. Оцінка ліквідності балансу малих підприємств Львівщини у 2009 р., тис. грн

Актив		Пасив		Надлишок (+), нестача (-) платіжних коштів
Найбільш ліквідні (A1)	626355	Найбільш термінові зобов'язання (П1)	1132570	-506215
Які швидко реалізуються (A2)	10818140	Короткотермінові пасиви (П2)	14847731	-4029591
Які повільно реалізуються (A3)	3254822	Довготермінові та середньотермінові пасиви (П3)	4418316	-1163494
Які важко реалізуються (A4)	13905255	Постійні пасиви (П4)	8205955	5699300

Висновки. Отже, становище підприємств малого бізнесу у Львівській області є фінансово нестабільним, незважаючи на зростання їх кількості, вагома частка підприємств працює збитково, а їх більшість підприємств немає наявних оборотних коштів, щоб розрахуватися за своїми зобов'язаннями.

Подальший розвиток ситуації без активного та позитивного втручання держави може призвести до згорання цього сектору економіки, тому необхідна дієва підтримка його з боку держави. В економічній політиці, спрямованій на створення сприятливої атмосфери для підприємницької активності, провідними вважаються законодавчі заходи у галузі оподаткування. Найважливіший серед них – скорочення податків, зниження податкової ставки на інвестування, розширення практики надання податкових знижок підприємцям.

Література

1. Ворст Й. Экономика фирмы : пер. с дат. А.Н. Чеканського, О.В. Рождественского / Й. Ворст, П. Ревентлоу. – М. : Изд-во "Высш. шк.", 1994. – 472 с.
2. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент / В.В. Ковалев. – М. : Изд-во "Финансы и статистика". – 2000. – С. 217.
3. Крейнина М.Н. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности акционерных обществ в промышленности, строительстве и торговле. – М. : АО "ДИС", "МВ – Центр". – 1994. – С. 14-17.
4. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз промислового підприємства. – Львів : Вид-во ЛБІ НБУ. – 2000. – С. 386.
5. Іонін Є.С. Розв'язання питань методологічного обґрунтування понять "платоспроможність" і "ліквідність" / Є.С. Іонін // Финансы та кредит. – 2004. – № 6. – С. 34.
6. Поддєрьогін А.М. Финансы підприємств : підручник / А.М. Поддєрьогін, Д. Білик та ін. / кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – Вид. 5-те, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во КНЕУ, 2005. – 234 с.
7. Діяльність підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності : стат. зб. – Головне управління статистики у Львівській області, 2010. – 74 с.
8. Малі підприємства Львівщини : стат. зб. – Львів : Головне управління статистики у Львівській області, 2010. – 100 с.

Кмыцяк М.В., Дендюк О.Е., Ясиновская И.Ф. Проблемы платежеспособности предприятий малого бизнеса

Исследована платёжеспособность предприятий в сфере малого бизнеса. Определены основные проблемы деятельности субъектов малого бизнеса, выполнен анализ их ликвидности и платёжеспособности.

Ключевые слова: субъект деятельности, вид экономической деятельности, анализ, проблемы, ликвидность, платёжеспособность, дебиторская задолженность, кредиторская задолженность.

Kmutsyak M.V., Dendyuk O.E., Yasinovska I.F. Solvency problems of small business enterprises

The article covers investigation of small business enterprises' solvency. The main problems of small business entities activity are defined, and the analysis of their liquidity and solvency is made in this work.

Keywords: business entity, type of economic activity, analysis, problems, liquidity, solvency, accounts receivable, accounts payable.

УДК 658.5+005.21

Доц. С.Т. Дуда, канд. екон. наук;
магістрант І.Б. Манчур – Львівська КА

ОСНОВНИ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Досліджено основні функції управління стратегічним потенціалом підприємства, виділено основні етапи управління стратегічним потенціалом. Запропоновано систему принципів, на основі яких здійснюється управління стратегічним потенціалом підприємства.

Актуальність теми. На сучасній фазі розвитку суспільства формуються нові економічні відносини. Їх основу становлять "нематеріальні ресурси", якими володіє підприємство – ідеї, кваліфікація персоналу, стратегічне об'єднання ключових процесів з оброблення інформації. Наявність цих факторів обумовлює рівень конкурентоспроможності підприємства.

У сучасних умовах інтернаціоналізація ринків, брак ресурсів та поширене використання досягнень науки та техніки посилює конкуренцію, що виступає основним чинником під час визначення відповідності методів та механізму управління обраній конкурентній стратегії. Тому успіх у будь-якій діяльності насамперед визначається правильною обраною стратегією управління потенціалом підприємства. Це, своєю чергою, передбачає необхідність розроблення та впровадження інтегрованої системи стратегічного управління, основу якої становить процес управління стратегічним потенціалом підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд наукових праць показав, що питання стратегічного управління дедалі частіше стають предметом наукових досліджень. Найповніше ці проблеми розглянуто у роботах таких провідних економістів, як: П. Друкер, М. Портер, Р. Фатхутдінов, В. Герасимчук, М. Мартиненко, М. Мізюк, З. Шершньова та інші.

Невирішені складові загальної проблеми. Аналіз наукових праць зазначених авторів засвідчив, що соціально-економічні перетворення, які відбуваються, висувають потребу в розробці та застосуванні нових підходів до управління стратегічним потенціалом підприємства. У науковій літературі достатньо широко викладено алгоритм стратегічного управління під-

приємством, проте питання управління стратегічним потенціалом підприємства (СПП), як одного з етапів стратегічного управління, опрацьовано недостатньо, а надбані результати часто суперечать один одному.

Основні цілі дослідження:

- виділення основних функцій управління СПП;
- систематизувати принципи, на яких базується управління СПП;
- виділення етапів управління СПП.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління СПП виступає як чинник, що забезпечує ефективне використання ресурсів та функціонування підприємства загалом. У сучасних умовах особливістю управління СПП на підприємстві є те, що воно гарантує інтеграцію економічних процесів на підприємстві.

Формування системи управління СПП надає можливості впорядкувати процеси створення потенціалу підприємства відповідно до внутрішніх закономірностей господарської діяльності та необхідне для:

- визначення поточного стану СПП;
- аналізу відповідності поточного рівня СПП обраній стратегії підприємства;
- моделювання розвитку СПП;
- визначення найкращих способів використання СПП.

Управління СПП як підсистема стратегічного управління підприємством виконує такі функції [1]:

- формує СПП відповідно до цілей та завдань розвитку підприємства;
- пошук альтернативних можливостей та вибір найбільш перспективних;
- оцінка ступеня достатності СПП для досягнення загальної стратегії підприємства;
- визначення ступеня впливу елементів СПП на його рівень;
- прийняття рішення щодо його розвитку.

До основних принципів, покладених в основу управління СПП, можна віднести такі:

- системність – визначення СПП як певної впорядкованої сукупності, розгляд внутрішніх взаємозв'язків, аналіз впливу кожного з функціональних потенціалів на: СПП та загальну стратегію підприємства й формування управлінських рішень з урахуванням факторів внутрішнього та зовнішнього середовища;
- безперервність – спостереження за поточним рівнем СПП, вияв відхилення та формування управлінських коригуючих рішень є постійним та безперервним процесом;
- збалансованість – виключення можливості надмірного впливу показників одного з функціональних потенціалів на СПП загалом через побудову збалансованої системи коефіцієнтів;
- оптимальність використання ресурсів – адекватність на всіх етапах застосованих ресурсів очікуваним результатам від діяльності системи управління СПП;
- комплексність оцінки СПП, що припускає множинність сфер і багатоаспектність аналізу;
- забезпеченість управління СПП інформаційно-технологічним інструментарієм, що дає змогу здійснювати прогностичні, планові, аналітичні й оперативні управлінські розрахунки із застосуванням адекватного арсеналу методів і засобів;